

ПОДАЦИ О ПРЕДМЕТУ:

Назив предмета: **Јавне финансије и финансијско право**
Статус предмета: Обавезни предмет, III година основних студија (V семестар)
Профил предмета: Научно-стручна група предмета
Број бодова(ЕСПБ):
Трајање наставе: 15 недеља, недељни фонд часова 4+2
Укупно оптерећење студената: Студент је оптерећен активном наставом у трајању од 90 часова и 30: а) часови предавања 15x4=60; б) часови вежби 15x2=30

Проф. др Милева Анђелковић

Контакт информације:

Кабинет бр. 19, III спрат
Телефон: 018 500 235
e-mail: mevi@prafak.ni.ac.yu
Термин за консултације:
Среда, 12-14 часова
Четвртак, 12-14 часова

Доц. др Марина Димитријевић

Контакт информације:

Кабинет бр. 6, V спрат
Телефон: 018 500 286
e-mail: marina@prafak.ni.ac.yu
Термин за консултације:
Уторак, 14-16 часова
Четвртак, 10-12 часова

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

Циљ предмета је стицање способности студената да финансијску теорију проверавају у односу на сложено друштвено-економско окружење, у којем се одлуке у вези са јавним сектором доносе и спроводе, и схвате да већина наших одлука и избора у приватном и пословном животу има фискалне последице, упознавање студената са актуелним трендовима у сфери јавног финансирања (пореске и буџетске реформе); могућност сагледавања мера владе у домену фискалне политике и њихових ефеката; развијање способности анализе успешности финансијске делатности државе.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Савладавањем програма предмета кроз планиране активности и облике наставе/учења, очекује се да студент:

- 1) разуме принципе, механизме и ефекте финансијске делатности државе;
- 2) промени начин размишљања о текућим друштвено-економским проблемима везаним за јавно финансирање;
- 3) стекне способност за боље управљање јавним финансијама;
- 4) схвати разлоге и потребу за државном интервенцијом у привреди и друштву која изискује њено финансијско ангажовање;
- 5) створи позитиван став према извршавању пореских обавеза уз подизање нивоа пореске свести;

б) препозна у дневно-политичкој стварности основно деловање институција јавних финансија;

7) разуме да сви ми имамо користи од владиних активности и трошења у сфери јавних финансија.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Увод у јавне финансије и финансијско право (Институције јавних финансија; Карактеристике финансијске привреде; Дезинтеграција финансијског права); Теорија јавних расхода (Јавна добра, врсте и обележја; Појам и врсте екстерналија и њихова интернализација; Појам, обележја и врсте јавних расхода; Тенденције пораста јавних расхода); Теорија јавних прихода (Појам и карактеристике јавних прихода; Врсте јавних прихода; Појам и обележја фискалних прихода (дажбина); Економски извори дажбина; Појам и карактеристике пореза; Циљеви опорезивања; Класификације пореза; Битни елементи пореза; Порескоправни однос-појам и компоненте; Субјекти порескоправног односа; Пореска администрација-организација и функције; Порески дужници; Права и обавезе пореских обвезника; Појам и врсте принципа опорезивања; Појам и врсте ефеката опорезивања; Појам и врсте избегавања плаћања пореза; Пореска кривична дела и њихово откривање; Међународно пореско планирање; Економски ефекти опорезивања; Структура савремених пореских система; Системи пореза на доходак физичких лица; Системи пореза на добит корпорација; Опорезивање имовине; Општи порез на промет-појам и врсте; Режим пореза на додату вредност; Акцизе; Појам и врсте царина; Основни институти царинског права; Појам и врсте такса и основна таксена начела; Појам и узроци двоструког опорезивања; Отклањање двоструког опорезивања (методи и мере); Појам социјалне сигурности, облици њеног пружања и финансирања; Хармонизација пореза у ЕУ; Недажбински приходи државе; Појам и карактеристике јавног зајма; Класификација јавног зајма; Емисија и отплата јавног зајма; Теорија буџета (Буџет-појам и дефиниције буџета; Буџет у финансијској теорији и политици; Функције буџета; Буџетска начела; Процедура израде и доношења буџета; Извршење буџета; Завршни рачун буџета и буџетска контрола; Савремене буџетске теорије; Тенденције у савременим буџетским системима; Финансирање ЕУ); Теорија фискалног федерализма (Финансијско изравнање, фискални федерализам и фискална децентрализација); Фискални суверенитет и фискални федерализам; Расподела јавних прихода и јавних расхода између различитих нивоа власти).

ОБЛИЦИ И МЕТОДИ НАСТАВЕ:

- Предавања
- Вежбе
- Часови семинара (презентација и дискусија семинарских радова студената)
- Индивидуалне консултације
- Истраживачки рад студената

ЛИТЕРАТУРА:

- 1) Обавезна литература
 - * Јован Горчић, Милева Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005.
- 2) Изборна литература:
 - * Дејан Поповић, Наука о порезима и пореско право, Институт Отворено друштво/Институт за уставну и законодавну политику Будимпешта и Савремена администрација Београд, Београд, 1997.

* Joseph E. Stiglitz, Економија јавног сектора, превод, Економски факултет, Београд, 2004.

* Божидар Раичевић, Јавне финансије, Центар за издавачку делатност, Економски факултет, Београд, 2005.

* Гордана Илић-Попов, Пореско право ЕУ, «Сл. гласник», Београд, 2004.

3) Корисне интернет стране:

www.mfin.sr.gov.yu

www.ijf.hr

www.oecd.org

www.imf.org

www.worldbank.org

ОСНОВИ И МЕРИЛА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ РАДА И ПОСТИГНУЋА СТУДЕНТА:
--

Начин оцењивања и вредновања предиспитних обавеза:

1. **Редовно присуство предавањима (0-5 поена)**

Редовно присуство предавањима доноси највише 5 поена (напомена: поени се не уписују ако студент неоправдано пропусти три или више предавања у семестру).

2. **Активност на предавањима (0-10 поена)**

Оцењује се: укупна активност на предавањима (постављање питања, учешће у расправама, изношење и коментарисање примера и сл.).

Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргументација, употреба стручне терминологије) и правна логика.

3. **Активност на часовима вежби (0-15 поена)**

Оцењује се: активност на часовима вежби, припремљеност за теоријска и практична питања, учешће у решавању проблема, учешће у дискусији и друго.

Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргументација, употреба стручне терминологије) и правна логика.

Редовно присуство часовима вежби доноси највише 5 поена (напомена: поени се не уписују ако студент неоправдано пропусти три или више часова у семестру).

4. **Колоквијум (0-8 поена)**

Оцењује се: постигнути успех на колоквијуму изражен кроз тачне одговоре на сва постављена питања. Уколико положи и освоји 6 и више поена, студент на завршном испиту одговара само на питања која нису била предмет провере знања на колоквијуму.

5. **Израда семинарског рада и презентација (0-6 поена)**

Оцењује се: начин обраде теме, ширина коришћене литературе, истраживачки метод, језик и стил.

Има се у виду: презентација рада, са научном и стручном аргументацијом, могућност отварања проблема и укључивање других студената у дискусију.

6. **Тест (0-6 поена)**

Оцењује се: постигнути успех на тесту, изражен кроз тачне одговоре на постављена питања.

Оцењивање укупних резултата – коначна оцена:

У току савладавања наставног програма, студент може да оствари 30, а највише 50 поена испуњавањем предиспитних обавеза. Студент може приступити полагању завршног испита уколико је остварио најмање 30 поена испуњавањем предиспитних обавеза.

Укупан број поена који је студент остварио испуњавањем предиспитних обавеза саопштава наставник на последњем часу наставе, на основу података из јединствене евиденције о

вредновању свих облика рада, постигнућа и ангажовања студената, која се води на предмету.

Минимум за освајање кредита из предмета Јавне финансије и финансијско право износи 55 поена (30 поена на предиспитним обавезама + 25 поена на испиту), односно максимум за освајање кредита износи 100 поена.

Коначна оцена савладаности наставне материје зависи од броја поена остварених испуњавањем предиспитних обавеза и поена остварених на завршном испиту:

Оцењивање	
95-100 поена	10
85-94 поена	9
75-84 поена	8
65-74 поена	7
55-64 поена	6
54 поена и мање	5

КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА

Контрола квалитета биће обезбеђена кроз: 1) студентску евалуацију (после одржане наставе студенти оцењују квалитет предавања и вежби, на крају семестра студенти попуњавају општи евалуациони лист), 2) анализу испуњености плана рада (оцену даје Катедра), 3) анализу испитних резултата (оцену даје Катедра).

КАЛЕНДАР:

Нед.	Теме и обавезна литература
I	<ol style="list-style-type: none">1. Предмет јавних финансија2. Тржишне и јавне финансије као предмет финансија у ширем смислу3. Повезаност науке о јавним финансијама са другим научним дисциплинама4. Појам, предмет и извори финансијског права5. Дезинтеграција финансијског права <p><i>Теме за дискусију:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Зашто се јавља интервенција државе у друштву?2. Каква је улога државних активности у нашим животима?3. Да ли је потребно више или мање државе у савременим условима? <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 13-25, 243-257</p>
II	<ol style="list-style-type: none">1. Јавна добра (јавне потребе) –појам, врсте и обележја2. Појам и врсте екстерналија и њихова интернализација3. Критеријуми за дефинисање разлика између приватних и јавних потреба <p><i>Теме за дискусију:</i></p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алокација ресурса између приватног и јавног сектора 2. Решења за проблеме екстерних ефеката 3. Проблем бесплатног корисника <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 261-291</p> <p><u>Презентација семинарских радова</u></p> <p><i>Теме за израду семинарских радова:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тржишни недостаци и функције државе 2. Фискална децентрализација и локална јавна добра
III	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам, обележја и врсте јавних расхода 2. Финансирање јавних расхода 3. Тенденција пораста јавних расхода <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 297-336</p> <p><u>Први тест: обухвата теме и питања која су била предмет наставе, дискусија и презентација</u></p>
IV	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам, карактеристике и врсте јавних прихода 2. Појам и обележја фискалних прихода (дажбина) 3. Економски извори дажбина 4. Примена дажбина <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 341-364</p> <p><u>Презентација семинарских радова и истраживачких пројеката студената</u></p> <p><i>Теме за израду семинарских радова:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Потрошња као извор и предмет дажбина 2. Значај имовине као извора и предмета дажбина у савременим условима 3. Ефикасност и правичност у примени пореза
V	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и карактеристике пореза 2. Циљеви опорезивања 3. Теорије оправдања пореза 4. Класификације пореза 5. Елементи пореза <p><i>Теме за дискусију:</i></p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зашто је важно опорезивање? 2. Који су алтернативни механизми прибављања финансијских средстава за финансирање јавне потрошње? 3. Да ли је боље опорезовати доходак или потрошњу? <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 655-684</p>
VI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и врсте порескоправног односа 2. Субјекти порескоправног односа 3. Организација и функције пореске администрације 4. Порески дужници 5. Правни положај пореских обвезника <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 685-701</p> <p><u><i>Презентација семинарских радова и истраживачких пројеката студената</i></u></p> <p><i>Теме за израду семинарских радова:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Циљеви опорезивања у савременим државама 2. Улога и значај појединих пореских облика у савременим пореским системима 3. Реформа савремених пореских администрација 4. Положај пореских обвезника - права, обавезе, одговорност
VII	<ol style="list-style-type: none"> 1. Финансијска пореска начела 2. Економска пореска начела 3. Социјално-политичка пореска начела 4. Пореско-техничка пореска начела 5. Врсте ефеката опорезивања 6. Преваљивање пореза <p><i>Теме за дискусију:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основе пореских система савремених држава 2. Ефикасност <i>versus</i> правичност опорезивања 3. Трошкови опорезивања 4. Да ли су сви порези преваљиви? <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 703-730</p>
VIII	<ol style="list-style-type: none"> 1. Евазија пореза-појам и врсте 2. Антиевазивна пореска политика 3. Међународна евазија пореза 4. Економски ефекти опорезивања

Теме за дискусију:

1. Који су узроци избегавања плаћања пореза?
2. Којим се правним средствима државе супростављају нелегитимној законитој евазији?
3. Пореска утаја као главни облик пореских кривичних дела
4. Улога и значај пореских оаза у савременим финансијским токовима

Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 718-739

Колоквијум: Студенти припремају области јавних финансија и финансијског права које су биле теме наставе, дискусија и презентација, закључно са осмом недељом

IX

1. Појам и структура пореског система
2. Тенденције у савременим пореским системима
3. Хармонизација пореза у ЕУ
4. Порез на доходак физичких лица
5. Порез на добит корпорација
6. Опорезивање имовине

Теме за дискусију:

1. Основни принципи савремених пореских реформи
2. Хармонизација опорезивања као тренд у савременим пореским системима
3. Пореска хармонизација *versus* пореска конкуренција

Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 741-758, 771-778

X

1. Порези на потрошњу
2. Појам и врсте пореза на промет
3. Порез на додату вредност
4. Акцизе
5. Појам и врсте царина

Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 758-771, 787-789

Презентација семинарских радова

Теме за израду семинарских радова:

1. Процес глобализације и савремени порески системи
2. Домашаји пореске хармонизације у земљама-чланицама ЕУ
3. Улога и значај пореза на потрошњу у савременим пореским системима
4. Привлачност пореза на додату вредност

XI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и узроци двоструког опорезивања 2. Отклањање двоструког опорезивања (методи и мере) 3. Појам и врсте такса 4. Парафискални приходи 5. Доприноси за социјално осигурање <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 779-786, 789-804</p> <p><u>Други тест: обухвата теме и питања која су била предмет наставе, дискусија и презентација</u></p>
XII	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недажбински приходи државе 2. Појам и карактеристике јавног зајма 3. Врсте јавних зајмова 4. Теорије о јавном зајму 5. Емисија и отплата јавног зајма <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 423-453</p> <p><u>Презентација семинарских радова и истраживачких пројеката студената</u></p> <p><i>Теме за израду семинарских радова:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Међународно двоструко опорезивање – узроци и отклањање 2. Финансирање социјалног осигурања 3. Криза финансирања пензијског осигурања 4. Значај јавних зајмова у савременим финансијским системима
XIII	<ol style="list-style-type: none"> 1. Буџет-појам и функције 2. Буџет у финансијској теорији и политици 3. Буџетско право 4. Буџетска начела 5. Врсте буџета 6. Израда, доношење и извршење буџета 7. Буџетска контрола <p><i>Теме за дискусију:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зашто се реafirмише начело буџетске равнотеже у савременим буџетским системима? 2. Које су последице државних дефицита? 3. Како се може побољшати буџетски процес? 4. Каква је улога независне државне ревизорске институције у процесу контроле буџета? <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и</p>

	економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 457-498
XIV	<ol style="list-style-type: none"> 1. Управљање буџетом и буџетске реформе 2. Тенденције у савременим буџетским системима 3. Управљање јавним расходима 4. Улога парламента и владе у буџетском процесу 5. Финансирање ЕУ <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 499-502, 579-595</p> <p><u>Презентација семинарских радова и истраживачких пројеката студента</u></p> <p><i>Теме за израду семинарских радова:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реформа савремених буџетских система 2. Концепт „новог јавног управљања“ у савременим буџетским системима 3. Значај екстерне буџетске контроле 4. Буџет ЕУ
XV	<ol style="list-style-type: none"> 1. Финансијско изравнање, фискални федерализам и фискална децентрализација 2. Фискални суверенитет и фискални федерализам 3. Расподела јавних прихода и јавних расхода између различитих нивоа власти 4. Финансирање локалних власти <p>Ј. Горчић, М. Анђелковић, Јавне финансије, финансијско право и економија јавног сектора, Проинком, Београд, 2005, стр. 507-529</p> <p><u>Потписивање индекса, провера и уписивање поена. Евалуација</u></p>